

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه ای از مقررات کشور عربستان

ویژه کارگزاران حج

تهیه و تدوین: سیدابراهیم اسداللهی

بخش اول اطلاعات عمومی

کشور عربستان سعودی: یکی از کشورهای حاشیه خلیج فارس و دولتی عربی و اسلامی با حاکمیت تام است

دین رسمی: اسلام، مذهب رسمی آن حنبلی است و قانونش کتاب خداوند متعال و سنت رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) براساس فقه حنبلی است.

زبان رسمی: کشور عربی می باشد و زبان دوم آن انگلیسی است

پایتخت عربستان: شهر ریاض است. جده یکی از مهمترین بنادر عربستان سعودی است که علاوه بر موقعیت ممتاز تجاری و بازرگانی از نظر سیاسی نیز برای سعودی ها مهم است و بیش از این نیز پایتخت عربستان بوده است

پرچم: نیمه افراشته کردن پرچم: و یا تماسش با زمین، یا آب به دلیل احترام به جمله شهادت نوشته شده بر روی پرچم، جایز نیست

ساعات کار ادارات دولتی: از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۴/۳۰ و مؤسسات خصوصی در دو نوبت صبح ها از ساعت ۱۲ - ۸ و بعد از ظهر ۲۰ - ۱۶ می باشد

مناطق اداری و مقررات مربوط به آن: عربستان به ۱۳ منطقه اداری تقسیم می شود: جمعیت: آمار جمعیتی عربستان در منابع مختلف بین ۲۴ تا ۲۸ میلیون نفر ذکر شده است.

روز ملی: این کشور ۲۳ سپتامبر و تأسیس آن به دست ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن آل سعود در سال ۱۳۵۱ هـ ۱۹۳۲ م، جشن می گیرد .

تاریخ: براساس تقویم هجری است. سال قمری ۳۵۴ روز است.

پول رایج: ریال سعودی

تعطیلات رسمی: ۱- تعطیلی پایان هفته پنجشنبه و جمعه ۲- تعطیلی عید فطر: از بیست و پنجم رمضان تا پنجم شوال به مدت ده روز ۳- تعطیلی عید قربان: از پنجم ماه ذیحجه تا پانزدهم همان ماه به مدت ده روز ۴- تعطیلی روز ملی: ۲۳ سپتامبر.

سیستم حکومتی : سیستم حکومتی در عربستان، پادشاهی است. ولی عهد را پادشاه انتخاب می کند و او را به امر ملوکانه از ولایت عهدی معاف می کند.

قدرت در کشور متشکل از: قوه قضائیه، قوه مجریه، و قوه تنظیمیه (مقننه) است. و پادشاه مرجع این سه قوه است .

تعیین قضات و پایان دادن به خدمتشان در اختیار پادشاه، است.

پادشاه، ریاست هیأت وزیران را بر عهده دارد و اعضای هیأت وزیران، وی را در ادای این وظیفه یاری می کنند .

نایب رئیس شورای وزیران، و وزیران عضو در شورای وزیران را پادشاه تعیین می کند.

با فرمان ملوکانه به کارشان خاتمه می دهد .

پادشاه می تواند هیأت وزیران را منحل کند، و یا مجدداً تشکیل دهد .

پادشاه، فرمانده کل نیروهای مسلح است.

پادشاه، حالت فوق العاده، بسیج عمومی و جنگ را در کشور اعلام می کند .

اصطلاحات قانونی خاص و نظام قضایی

کشور عربستان سعودی اصطلاح «نظام» را همدیف قانون تلقی می کند. «نظام» واژه ای است که بیانگر یکی از قوانین است؛ نمونه آن: «نظام المرور: «نظام» همانند «قانون» است که گاهی قانون اساسی، یا لایحه، یا تابلویی ارشادی است، مخالفت با آن مجازات دارد.

برخی از اصطلاحات قانونی

فرمان ملوکانه: مرسوم ملوکانه : فرمان سامی (والا) : تصمیمات (بیانیه) شورای وزیران :

نظام قضایی

(ماده ۵۲ از قانون اساسی) تعیین قضات و پایان دادن به خدمت آنان به فرمان پادشاه و براساس پیشنهاد شورای عالی قضا است .

شورای عالی قضا، مسؤولیت تفسیر شرع و بازنگری همه احکام صادره از محاکم همچون اجرای مجازات اعدام، قطع اعضای بدن، و سنگسار را بر عهده دارد .

از جمله اعضای این شورا که پادشاه، وی را تعیین می‌کند، نماینده وزارت دادگستری است. در صورت غیبت اعضای شورای عالی قضا در یکی از جلسات، مسؤولیت انتخاب جانشینان بر عهده وزیر دادگستری است.

قانون زندان و بازداشت

مسئولان اصلی بازداشت‌کننده عبارتند از:

۱- پلیس امنیت عمومی (اداره اطلاعات)

۲- پلیس دادستانی عمومی.

۳- پلیس دینی معروف به «داوطلبان» یا «هیأت امر به معروف و نهی از منکر».

گروه اول و دوم زیر نظر وزیر کشور هستند

اما گروه سوم مکلف به تضمین پایبندی قاطع (مردم) به رفتار حاکم بر جامعه هستند بنابراین آنان از نظر تئوری هیأتی شبه مستقل هستند.

وزیر کشور می‌تواند در جرایمی که مرتبط با امنیت داخلی است، حکم زندان یا بازداشت را صادر کند. همچنین می‌تواند، حکم زندان یا بازداشت خارجیان را در اماکن خاصی صادر کند.

اتهام جاسوسی: نزدیک شدن به مناطق نظامی که آن را مناطق ممنوعه می‌نامند منجر به اتهام جاسوسی خواهد شد. بر اساس قوانین عربستان مجازات این جرم، اعدام است

برخی از قوانین دعاوی و اجرائیات در دیوان مظالم

زبان عربی، زبان رسمی مورد تأکید در بررسی شکوائیه‌ها است. و سخنان غیر عرب‌زبانان از طریق مترجم استماع می‌شود. و هرآنچه به وی تفهیم می‌گردد، و یا به زبان خودش پاسخ می‌دهد، ثبت شده، و از او امضا گرفته می‌شود. سپس قاضی حکم صادر می‌کند.

راههای اعتراض به احکام صادره:

شرط پذیرش در خواست تجدید نظر: اداره مخصوص تجدید نظر حکم را تأیید، و یا نقض کند. و در صورت نقض، باید آن را به دایره‌ای حکم را صادر کرده و یا عهده‌دار بررسی پرونده است، ارجاع دهد.

کسی که غیاباً محکوم شده، می‌تواند از رئیس دیوان، یا جانشین وی درخواست تجدید نظر در حکم صادره، در خلال ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ حکم، کند.

چنانچه بعد از ختم دادرسی، وقایعی معلوم گردد، و یا اوراقی تقدیم دادگاه شود، که در حین دادرسی ارائه نشده باشد، به طوری که در اثر آن، فرد محکوم شده، تبرئه شود، در چنین حالتی وی، یا نماینده دادستانی می‌تواند از رئیس دیوان، یا کسی که جانشین اوست، درخواست تجدید نظر در احکام نهایی کند. این درخواست را باید ۳۰ روز بعد از اطلاع از حکم تقدیم کند.

قانون ولی امر :

زنان عربستانی برای دستیابی به موارد زیر باید از ولی امر خود یعنی

(پدر، همسر، پسر، جد پدری یا مادری) مجوز (اجازه کتبی) کسب کنند :

(۱) مسافرت، تحصیل و ازدواج: (۲) افتتاح حساب‌های بانکی : (۳) مراجعه به بیمارستان

(۴) تسلیم دادخواست در محاکم قضائی (۵) ثبت نام کودکان در مدارس یا اطلاع از پرونده‌های تحصیلی آنان

قانون کفالت

قانون کفالت، قانونی است که در عربستان و دیگر کشورهای حاشیه خلیج فارس بدان عمل می‌شود .

کفیل: کارفرمایی است که مسئول عملکرد کارگر خارجی در برابر دستگاه‌های دولتی است .

بخش دوم: مقررات کاربردی

– قانون اقامت : ما {من} عبد العزیز فرزند عبدالرحمن فیصل پادشاه عربستان سعودی براساس آنچه که نماینده عمومی ما {من} به شماره ۳۷۱۲ در تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۷۱ ه . و براساس بیانیه مجلس شورا به شماره ۸۰ در تاریخ ۱۲ شعبان ۱۳۷۱ ه . بر ما عرضه کرده موارد زیر را فرمان دادیم :

ورود یا خروج خارجی به اراضی عربستان جز در موارد زیر مجاز نیست:

الف) از طریق خشکی - از مراکز مرزی معین شده.

ب) از طریق هوایی - از فرودگاههای غیرنظامی مجاز به فرود.

ج) از طریق دریا - از بنادر معین شده

هر فرد خارجی که به او اجازه ورود به عربستان داده شده است باید :

الف) هدف از ورود.

ب) مبلغی که لحظه ورود به صورت نقدی یا چک حمل می کند.

ج) طرفی که او را در صورت ناتوانی از پرداخت هزینهها در عربستان مساعدت می کند.

د) کفیل او در تعهدات، التزامات، و تضمین وی نسبت به بازگرداندن او در صورت لزوم؛

هـ) آدرس وی در بندر یا شهری که به آنجا وارد شده است.

و) ناحیه ای که در ادامه سفرش به آنجا خواهد رفت، همچنین آدرس وی در آنجا.

قوانین مربوط به ورود و خروج از عربستان

روادید: ۱- روادید زائر. ۲- روادید اقامت.

بر اساس قوانین عربستان سعودی کلیه اتباع خارجی به جز کشورهای حاشیه خلیج فارس برای ورود به عربستان نیاز به ویزا دارند

اقامت فرد خارجی پس از پایان اعتبار ویزا، او را در معرض زندان، اخراج اجباری و ممنوعیت از ورود به عربستان به مدت ۵ سال همراه با جریمه ای حدود پنجاه ریال به ازای هرروز اقامت مازاد پرویزا قرار می دهد.

شرایط دریافت روادید حج تمتع

هر ساله اعطای روادید پس از عید سعید فطر آغاز می‌شود .

بیست و پنجم ذیقعدہ هر سال آخرین روز اعطای روادید حج تمتع است.

برای دریافت ویزا هر نفر زائر حج برابر تفاهمنامه همکاری مبلغ ۴۴۴ ریال هزینه خدمات موسسات و ۴۳۵ ریال هزینه های حمل و نقل دریافت می‌شود.

تکمیل برگ ورود و خروج به عربستان و همچنین محافظت از گذرنامه های بعنوان یک ضرورت همواره مدنظر باشد.

شرایط بهداشتی: از حجاج در خواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه بیماری مننژیت را ارائه دهند. ترجمه گواهی‌های بهداشتی به زبان عربی یا انگلیسی با قید تاریخ واکسیناسیون ضروری است و هنگام ورود باید همراه حجاج باشد.

مقررات خطوط هوایی عربستان

هواپیمایی سعودی و هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران تنها شرکتهای هواپیمایی جهان هستند که هواپیماهای بوئینگ ۷۴۷-۱۰۰ بی را مستقیماً از شرکت بوئینگ خریداری نمودند. حمل و نوشیدن مشروبات الکلی در کلیه پروازهای هواپیمایی سعودی ممنوع است. از نیمه دهه نود میلادی به بعد هواپیمایی سعودی استعمال دخانیات را در پروازهای داخلی و بین‌المللی خود ممنوع نموده است

شرکت هواپیمایی حامل پرچم عربستان سعودی در سال ۱۹۴۵ به‌عنوان شرکتی دولتی و تحت نظر وزارت دفاع پادشاهی عربستان سعودی بنیانگذاری شد، در آن زمان ناوگان هواپیمایی سعودی متشکل از ۳ فروند هواپیمای داگلاس دی سی ۳ بود که از سوی رئیس جمهوری وقت ایالات متحده آمریکا تئودور روزولت به ملک عبد العزیز، پادشاه وقت عربستان سعودی اهدا شد اکنون بایش از ۱۳۲ فروند هواپیما فعال است.

بار مجاز داخل هواپیما ۵ کیلو گرم حد مجاز وزن کالایی که حاجی می‌تواند به صورت بار در هواپیما حمل کند ۳۲ کیلو گرم است.

حضور مسافر ۲ ساعت قبل از پروازی در ترمینال زائران اجازه ندارند آب زمزم را با حجمی بیش از یک و نیم (۵/۱) لیت بدون پوشش پلاستیکی در هواپیما حمل کنند عوارض مقرر برای اضافه بار به ازای هر کیلو، بیست ریال سعودی معادل پنج هزار تومان ایران است.

انگشت نگاری

هرکس که وارد کشور عربستان می‌شود و به خصوص زائران حج و عمره از آن‌ها انگشت‌نگاری می‌شود، بر طبق این قانون انگشت‌نگاری و چشم‌نگاری برای افرادی که برای نخستین بار وارد عربستان می‌شوند اعمال می‌گردد و براساس اظهارات مقامات سعودی این کار به عنوان قانون برای تمامی افراد حتی شهروندان کشورهای خلیج فارس که نیازی به ارائه ویزا برای ورود به عربستان ندارند الزامی است و اجراء می‌شود و این قانون در تمامی فرودگاه‌ها و مرزهای زمینی و هوایی و دریائی اجراء می‌شود.

گمرکات سعودی : هر مسافر یا عضو مسئول در خانواده، باید هنگام ورود، یا ترک کشور در صورتی که مبالغ نقدی و یا وسایل مالی قابل تبدیل، یا فلزات گرانبها بالغ بر (۶۰۰۰۰) ریال یا معادل آن از ارزهای خارجی در اختیار دارد به کارمند گمرک نشان دهد. همچنین باید فرم اظهارنامه مخصوص را تکمیل کند. قابل ذکر است که عدم اظهار، موجب مصادره خواهد شد، و دارنده آن در معرض مجازاتهای قانونی قرار خواهد گرفت .

قانون محموله متخلف : ناظر گمرک محموله (مسافر) را روی دستگاه بازرسی قرار داده چنانچه محموله متخلفی بیابد یک برچسب امنیتی بر روی آن الصاق می‌کند .

سپس شرکت حمل‌کننده، اقدام به انبار محموله با مسئولیت خود می‌کند تا صاحبش برای دریافت آن حضور یابد.

مواد مخدر

یکی از موضوعات بسیار مهم در عملیات حج و عمره مساله مواد مخدر و برخورد دولت سعودی با این موضوع و همچنین برخورد با زائران حامل مواد مخدر در آن کشور می‌باشد. در کشور عربستان سعودی قوانین بسیار سخت‌گیرانه در رابطه با مواد مخدر وجود دارد و شدیدترین مجازات‌ها از جمله اعدام که در عربستان به صورت گردن زدن می‌باشد در مورد مجرمین اجرا می‌گردد و این مجازات را حتی در خصوص اتباع کشورهای دیگر نیز اعمال می‌نمایند. حمل حتی یک گرم مواد مخدر، متادون، ترامادول و انواع مایعات و ترشیجات به داخل هواپیما ممنوع است

الف) نحوه کشف مواد مخدر

عربستان سعودی از پیچیده‌ترین تجهیزات و سیستم‌های مدار بسته، دستگاه‌های مجهز الکترونیکی، سگ‌های موادیاب، و افراد مجرب چهره شناس در جهت شناسایی زائران حامل مواد مخدر استفاده می‌نماید به طوری که در بعضی موارد افراد دستگیر شده اصلاً معتاد نبوده و به

صورت ماهرانه ای نسبت به جاسازی مواد مخدر اقدام نموده بودند اما در فرودگاه های مدینه و جدّه دستگیر شده که این نشان از دقت بالای ماموران در کشف مواد مخدر دارد.

(ب) نحوه برخورد قضائی

پس از کشف مواد از زائران بلافاصله و بعد از تنظیم صورتجلسات اولیه به بازداشتگاه منتقل می نمایند در این خصوص چند نکته قابل اهمیت است که عبارتند از: ۱- در عربستان صرف داشتن مواد مخدر در نزد زائر جرم است و در این خصوص دادگاهی و بازجوئی به آن صورت تعریف شده خود وجود ندارد، مقدار آن نیز مهم نیست یعنی همین که فرد مواد مخدر با خود دارد جرم است هرچند براساس ماده ۴۷ قانون مبارزه با مواد مخدر در عربستان سعودی کسی که دارنده ویزای عمره یا حج تمتع است در صورتی که حامل مواد مخدر یا روانگردان ها در حد مصرف خود باشد از عربستان اخراج می گردد، لکن در حال حاضر زائر حامل مواد مخدر را بعد از چندین ماه بازداشت اخراج می نمایند.

نکته مهم: باید توجه داشت که در صورتی که در فرودگاه های مدینه و جدّه از زائری مواد مخدر کشف گردید مدیران کاروانها به هیچ عنوان از این کار زائر دفاع نکرده و حتی در مواردی باید خودشان نیز مدعی شوند که این در آزادی زائر موثر است. ضمناً در داروخانه های عربستان داروهای کودئیندار و داروهای مربوط به اعصاب وجود ندارد مدیران کاروان ها باید بدانند که در مورد بیماران اعصاب و روان باید بیمار را به بیمارستان برده تا در آنجا دارو را نسخه کرده و به او تحویل می دهند.

(الف) نرخهای هتلها

معمولاً نرخهای هتلها در ایام و فصول مختلف تغییر می کند. به عنوان مثال قیمت های تابستان تا بیستم رجب ۱۴۲۹ ه . در هتل زمزم مکه عبارتست از: اتاق دو تخته از شنبه تا چهارشنبه برای هر شب ۷۵۰ ریال؛ پایان هفته برای هر شب ۸۰۰ ریال دریافت می شود.

(ب) شرایط هتلها:

پایبندی به زمان ورود و خروج

محافظت از وسایل داخلی اتاق ها مانند: کولر، یخچال، تلویزیون، تلفن داخلی و غیره .

میهمان، زائر و سرپرست خانواده باید مرد باشند .

چنانچه میهمان زن باشد باید همراه محرم خود باشد.

وزارت تجارت و صنایع تصمیم گرفت به زنان برای اقامت در هتلها با ارائه کارتهای شناسایی که در بردارنده عکس شخصی آنان است، اجازه دهد. مشروط بر اینکه اداره هتل نسخه ای از مستندات را که خانم میهمان تقدیم می کند به مرکز پلیس ابلاغ نماید.

قوانین راهنمایی و رانندگی :

«اصطلاحات»

۱. الطريق :راه
۲. الرصيف: پیاده رو
۳. كتف الطريق: شانه خاکی جاده
۴. العاكسات: تابلو راهنمایی
۵. المركبه: وسیله نقلیه
۶. السائق : راننده
۷. رخصه القيادة: گواهینامه رانندگی
۸. رخصه السير: برگه عبور
۹. الحادث المروری: تصادف
۱۰. التفحیط: رانندگی پر خطر

شرایط اخذ گواهینامه در کشور عربستان

- ❖ اتمام سن ۱۸ سال هجری برای گواهینامه رانندگی خصوصی.
- ❖ اتمام سن ۲۰ سال هجری برای گواهینامه رانندگی عام و وسایل نقلیه عمومی.
- ❖ گواهینامه جهت وسایل نقلیه عمومی به افرادی که سابقه خود زنی - دزدی - و خلاف کار باشند داده نمی شود مگر در مواردی که اصلاح شده یا غرامت پرداخت کرده باشد.
- ❖ متقاضی دریافت گواهینامه نباید به حکم قاضی جهت استعمال، ساخت، قاچاق مواد مخدر به اعدام محکوم شده باشد.
- ❖ اقامت منظم برای غیر سعودی ها.
- ❖ سلامتی کامل که مانع رانندگی نشود و به تائید پزشک دولتی (معتمد) رسیده باشد چه از نظر جسمی، عقلی و بصری.
- ❖ شرکت در امتحان رانندگی و آئین نامه .
- ❖ متقاضی دریافت گواهینامه جهت وسایل نقلیه عمومی غیر سعودی باید گواهینامه کشور خود که اجازه رانندگی و واجد شرایط بودن آن را تائید می کند داشته باشد.
- ❖ اگر افسر راهنمایی راننده متخلفی را بگیرد می تواند او را به اداره راهنمایی جهت ارزیابی رانندگی ارجاع دهد حتی اگر گواهینامه داشته باشد.

شرایط اخذ گواهینامه بین المللی

- نداشتن سابقه مخالفت با نظام و امنیتی. متقاضی باید اقامت رسمی داشته باشد.
- متقاضی باید گواهینامه معتبر از اداره راهنمایی کشور خود داشته باشد.
- گواهینامه بین المللی برای یکسال معتبر و جهت تمدید باید حائز شرایط باشد.
- استفاده از گواهینامه بین المللی صادره از کشور مجاز به استفاده در همان کشور نیست حتی در یکی از کشورهای شورای همکاری خلیج.

توافق بین وزارت کشور و امور خارجه جهت شرایط لازم اخذ گواهینامه اعضای بعثه ها و دیپلمات ها

- درخواست کتبی از وزارت امور خارجه که در آن معافیت از پرداخت هزینه بیان شده است.
- تعویض گواهینامه جهت دیپلمات ها و بعثه ها بدون امتحان می باشد.
- اعتبار گواهینامه وسایل نقلیه خاص ۱۰ ال و بقیه انواع وسایل ۵ سال می باشد.
- مدت زمان استفاده از گواهینامه های بین المللی کشورهای دیگر که به رسمیت شناخته شده یک سال از تاریخ ورود و یا اتمام مدت اقامت می باشد.
- اجاره و رهن گواهینامه ممنوع می باشد

قانون استفاده از راه ها :

- پرتاب هر نوع وسیله و اشغال و آب دهان در جاده ها ممنوع می باشد.
- به گوش رسیدن هرگونه صدای نا بهنجار و بلند از وسیله نقلیه ممنوع می باشد.
- داشتن هرگونه نوشته تبلیغاتی، بلندگو و چراغ گردان بر وسیله نقلیه ممنوع می باشد.
- حرکت به دنبال ماشین های عملیاتی از قبیل اورژانس و آتش نشانی و ... ممنوع و راننده در صورت مشاهده باید راه را برای عبور باز و حد اقل ۵۰ متر با او فاصله داشته باشد.

حوادث :

- حوادث رانندگی موجب ایجاد مسئولیت می شود که به دلیل عدم توانایی و یا غفلت و یا عدم رعایت قانون ایجاد شود. (در حوادث غیر مترقبه راننده مقصر نمی باشد)
- راننده ای که تصادف کرد باید وسیله نقلیه را نتوقف و به اداره راهنمایی گزارش دهد و در صورت نیاز به کمک به مصدومین حادثه کمک کند و در غیر این صورت به جریمه مالی تا سقف ۲ هزار ریال و زندان تا سقف ۳ ماه محکوم میشود.

پس از تصادف حرکت اتومبیل در حالت زیر مجاز می باشد :

اگر توقف راه را بند بیاورد و یا سلامت عمومی را به خطر اندازد.

اگر حادثه بزرگ و طرفین در مورد چگونگی وقوع به توافق برسند.

اگر یکی از طرفین حادثه صحنه را بدون عذر قابل قبول ترک کند در حکم فراری و محاکمه خواهد شد.

بیمه در عربستان

کشور عربستان سعودی از معدود کشورهایی است که در آن نظام بیمه اجراء نمی شود و کمتر در کتب و قوانین و جرائد این کشور در این خصوص می توان مطالب به دست آورد و علت این موضوع حرمت بیمه در این کشور است و استدلال این علما این است که بیمه را قمار و ربا می دانند .

بررسی موضوع بیمه در نشست هیات عالی علمادر عربستان منجر به تقسیم بیمه به دو بخش بیمه تجاری حرام که منظور بیمه های رایج بین کشور در حال حاضر است و بیمه قانونی که منظور آن است که افرادی در یک مجموعه که اعضای آن مشخص هستند نسبت به جمع آوری پول از اعضاء اقدام کرده و از این مبلغ جمع آوری شده هزینه های حوادث به نفع اعضا از صندوق خارج می گردد و مزاد تعهدات به مشترکان باز گردانده می شود و این نوع بیمه مورد تائید علمای عربستان است .

تذکرات :

در عربستان به علت عدم وجود بیمه از قبیل شخص ثالث ، بیمه شغلی در مواقعی که سرپرست خانواده از دست می رود و یا فرد به علت سانحه ای از کار افتاده می شود اعضای خانواده جهت تامین معاش خود مجبور به تکدی گری شده یا کانون خانواده از بین میرود.

در این کشور و در مواقع تصادفات و در بسیاری از موارد صاحب اتومبیل قادر نیست خسارات زیان دیده را پرداخت نماید و این باعث از بین رفتن حق افراد زیان دیده می شود و در نهایت منجر به تکدی گری افراد در این کشور می گردد .

پس از وقوع حادثه، اداره مربوطه اقدام به تحقیق در مورد حادثه می کند؛ و در اسرع وقت فرمها را تکمیل می نماید. اگر حادثه منجر به مرگ، یا جراحات شدید بدنی گردد، راننده

متخلف باید توقیف شود. مدت توقیف بیش از هفتاد و دو ساعت نیست. تمدید این مدت در صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده است. در همه موارد، راننده به محض تقدیم کفالت جرمه، و یا سند بیمه، بلافاصله باید آزاد شود. در صورت اختلاف، دادگاههای رسیدگی کننده مرجع حل و فصل خواهند بود.

هرکس جان انسانی را - اعم از کل یا جزء - در حادثه رانندگی تلف کند چه از باب تعدی باشد و یا افراط، به مجازات زندان محکوم می شود. مدت محکومیت بیش از یکسال نخواهد بود. همچنین غرامت مالی که بیشتر از ده هزار ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می شود.

با رعایت آنچه بیان شد: بر هر راننده که طرف حادثه رانندگی است لازم است خودرو را در مکان حادثه متوقف کند و به اداره ذیربط اطلاع دهد. و مساعدت لازم را نسبت به آسیب دیدگان مبذول نماید. چنانچه بدان کار اقدام نرزد به مجازات مالی که بیشتر از دو هزار ریال نیست، و یا زندان که بیشتر از سه ماه نیست، و یا هردوی این مجازاتها محکوم می شود.

اقدامات اولیه در خصوص زائر تصادفی

در صورت مواجهه با یک صحنه تصادف که مصدوم یا متوفی آن یک ایرانی است چه اقداماتی را باید انجام دهند: به مجرد بروز تصادف همراهان و یا افرادی که در صحنه تصادف حضور دارند باید صحنه تصادف را حفظ کند و بلافاصله به پلیس خبر دهند به محض حضور پلیس در صحنه تصادف باید شماره اتیکت پلیس، مشخصات صحنه و زمان و مکان تصادف یاد داشت و فرد مجروح بلافاصله به بیمارستان منتقل گردد.

نکته! یادداشت مشخصات پلیس به این دلیل است که اگر در آینده پرونده نیاز به تحقیق بیشتری داشت پرونده از جهت رسیدگی دچار مشکل نگردد، مواردی پیش آمده که به علت مشخص نبودن افسر پرونده در مورد پیگیری پرونده به نتیجه ای نرسیده ایم بدیهی است که این گزارش که حاوی مشخصات مجروح، راننده، وسیله نقلیه، زمان و مکان تصادف و مشخصات پلیس باید سریعاً به ستادهای مستقر در مکه و مدینه توسط مدیر راهنما ارسال گردد زیرا از این مرحله وظیفه قسمت های مربوطه در ستاد شروع می گردد.

مراحل قانونی جهت دریافت دیه :

1- اخذ برگ انحصار وراثت از طریق محاکم در ایران

- ۲- انتخاب یکی از وراثت به عنوان وکیل جهت دریافت دیه
 - ۳- ترجمه برگه های انحصار وراثت و وکالت نامه به زبان عربی
 - ۴- دادن وکالت به سرکنسول گری جمهوری اسلامی در جده توسط وکیل ورثه جهت مراجعه به ادارات و محاکم کشور عربستان و دریافت دیه
 - ۵- تأیید مدارک فوق توسط وزارت خارجه و سفارت عربستان در تهران
 - ۶- ارسال مدارک به جده از طریق سازمان حج و زیارت
- در صورت فوت زائری از کاروان عمره یا حج تمتع در اثر سانحه رانندگی یاسایر موارد در جزوه الحاقی آقای دکتر جواد شیخ زاده مسئول واحد رفاه و حوادث ستادمکه در عربستان، به تفصیل پرداخته شده.

تنازل

موضوع مهمی که باید در خصوص مصدومین حوادث و به خصوص حوادث رانندگی، مدیران کاروانها و زائران در نظر داشته باشند بحث تنازل است در حقوق عربستان تنازل به معنی رضایت دادن و با تنازل پرونده نیز مختومه می شود. بنابراین باید زائران و مدیر کاروانها بدون حضور افراد ستاد زیر هیچ برگه ای را که از طرف مأموران عربستان در خواست امضاء می شود امضا نکنند. زیرا در اداره پلیس یا در بیمارستان به آنها پیشنهاد تنازل داده می شود و آن بدون درک معنا و مفهوم این لغت برگه را امضاء کرده در صورتی که نمی داند برگه رضایت را امضاء کرده است و بدنبال آن حق و حقوق زائر از بین رفته و دیگر راهی برای احقاق حق او وجود ندارد و یا فرد مصدوم پس از بازگشت به ایران فوت نماید با امضاء این برگه تنازل دیگر امکان پیگیری موضوع از طریق وکلای قانونی مقدور نمی باشد.

مسجدالحرام: قبله گاه مسلمانان و مکانی است که هر کس وارد آن شود ایمن است و نباید به او آسیب رسانده شود و بنا به آیاتی از قرآن و روایات معصومان علیهم السلام خانه کعبه نخستین و مقدس ترین بنا و اولین مسجدی است که بر روی زمین ساخته شده است. این مکان مقدس همانند اماکن دیگر در دو شهر مکه و مدینه مقررات خاصی دارد که عدم اجرای آن توسط زائران می تواند مشکلات زیادی به همراه داشته باشد.

نکات ویژه ای که باید توسط زائران در مسجدالحرام به آن توجه شود و از انجام آن پرهیز گردد عبارتند از:

- چیدن نخ و پارچه کعبه - این امر در مسجدالحرام به شدت کنترل می‌شود و مجازات آن حبس و شلاق است،
- کثیف کردن کعبه تخلفی غیرقابل بخشش محسوب می‌گردد.
- کف زدن در مسجدالحرام
- آزار رساندن به دیگران به منظور استلام حجرالاسود
- پشت به کعبه نشستن و بوسیدن مقام ابراهیم
- زائران از بردن نام ائمه اطهار (علیهم السلام) با صدای بلند در حال طواف پرهیز نمایند
- بانوان از لباس احرامی که نازک بوده و بدن را نمایان نشان می‌دهد پرهیز نمود
- از نماز خواندن در مسیر طواف کنندگان و ایجاد مزاحمت برای دیگران و برخلاف مسیر طواف کنندگان حرکت کردن به منظور رسیدن به حجرالاسود خودداری نمایند

مسجدالنبی (ع) :

شریف‌ترین مسجد بعد از مسجدالحرام، مسجدالنبی در مدینه منوره است که از اماکن مقدسه مهم زیارتی زائران است وجود مرقد مطهر پیامبر اعظم اسلام (ص) و وجود روضه منوره و بعضی اماکن دیگر از اهمیت فراوان این مسجد حکایت می‌کند .

اهم مواردی که در این مسجد شریف (تخلف) محسوب می‌گردد

- استفاده از مهر، چوب ، کاغذ، حصیر و امثال آن برای نماز خواندن
- بوسیدن ضریح و درهای حرم مطهر
- پرتاب آب دهان در هر قسمت مسجد به هر دلیل ممنوع بوده.
- پشت به ضریح پیامبر (ص) نشستن
- عبور از جلو نمازگزاران و حرمت آن از دیدگاه اهل سنت
- به همراه داشتن نشریه، بولتن ، اطلاعیه و دیسکت

- بردن کفش به داخل روضه مقدسه و گذاشتن آن روی فرش‌ها
- در فرهنگ ملل عرب بخصوص عربستان سعودی ناهنجاری و بی حرمتی درمسجدالنبی و مسجدالحرام تلقی میشود.
- گرفتن قرآن و کفش در یک دست
- به هم زدن صفوف نماز جماعت و اصرار بر عبور از میان جمعیت
- ترک مسجد در آستانه اقامه نماز جماعت خواندن نماز نافله و قرائت قرآن هنگام خطبه‌های نماز جمعه
- صحبت کردن هنگام اذان و ایراد خطبه‌های نماز جمعه
- بلند گفتن ذکر رکوع و سجود
- زودتر از امام جماعت به رکوع و سجود رفتن
- روشن گذاشتن تلفن همراه و خاموش نکردن آن به هنگام نماز
- دست بسته نماز خواندن و گفتن آمین در نماز
- استفاده از سجاده‌هایی که بر آن ضریح ائمه و یا
- اسامی و القاب ائمه اطهار (ع) منقوش است.
- عبور از جلوی نمازگزاران به خصوص هنگام
- نماز جماعت، استعمال دخانیات، رعایت نکردن نظافت
- استفاده کردن از آهنگ‌ها و نغمه‌های نامناسب
- جهت زنگ تلفن همراه
- خواندن دعا و زیارت به صورت گروهی
- نوشتن یادداشت در قرآن‌ها
- ورود با کفش و دمپایی به صحن مسجد
- فرستادن صلوات با صدای بلند

- جدال و درگیری
- استفاده از سیگار در همه نقاط مسجد ممنوع است
- قرائت نماز فردی هنگام نماز جماعت
- حمل وسائل الکترونیکی نظیر نوت‌بوک و دوربین و وسایلی از این قبل به حرم ممنوع است
- فریادزدن و یکدیگر را با صدای بلند صدا کردن
- عبور از روی قرآن و قفسه‌های قرآنی
- گرفتن قرآن به دست چپ و گذاشتن آن روی زمین و فرش
- بردن قرآن از مسجد به محل سکونت جهت تلاوت

از بحث و جدل با برخی عوامل تندرو، مغرض که به دنبال اختلاف‌افکنی بین مسلمانان (شیعه و سنی) هستند از قبیل توهین به شیعیان و ایجاد مزاحمت و موارد دیگر پرهیز نمایند.

ممکن است برخی از موارد ذکر شده خود به خود برای شما مشکلی ایجاد نکنند لیکن به دلیل برانگیختن حساسیت پیروان سایر مذاهب و مأموران سعودی و پیامدهای نامطلوب آن و برای رعایت مصلحت مهم‌تر باید از آن‌ها احتراز نمود

قبرستان بقیع

یکی از مکان‌های مهم زیارتی زائران ایرانی و غیرایرانی در سفر به عربستان سعودی قبرستان بقیع در شهر مدینه منوره است علت اهمیت آن این است که از یک طرف مقامات سعودی و وهابیون تندرو معتقدند که بسیاری از اعمال خلاف سلیقه فرقه وهابیت در این مکان انجام می‌گیرد و از طرف دیگر به جهت قبور ائمه شیعه و بسیار دیگری از یاران پیامبر در این مکان برای مسلمانان جهان و بخصوص شیعیان دارای اهمیت است، به همین علت برخوردهای مأمورین سعودی با زائران در این مکان نسبت به اماکن مذهبی دیگر در مدینه منوره و مکه مکرمه خشن‌تر است و این مکان را به یکی از پرمسئله‌ترین مکان‌های زیارتی عربستان تبدیل کرده است.

برخی از مواردی که از نظر قوانین و مقررات سعودی انجام آن‌ها در بقیع غیرمجاز است عبارتند از:

- برداشتن خاک ، سنگ یا گندم از بقیع
- مالیدن پارچه‌های کفنی و غیره به نرده‌های اطراف قبرستان جهت تبرک نوحه‌خوانی ، سینه‌زنی و خواندن مرثیه
- توقف و خوابیدن کنار دیوارهای بقیع و سد معبر کردن و ایجاد مزاحمت
- تجمع در مقابل قبرستان بقیع به هنگام نماز جماعت
- بستن دخیل به نرده‌های بقیع به وسیله پارچه، نخ ، قفل و امثال آن
- پا برهنه راه رفتن در قبرستان توسل و زیارت عاشورا انداختن عریضه، پول، لباس، پارچه و شمع روی قبور
- فیلم‌برداری و عکس‌برداری از بیرون و داخل بقیع نمازخواندن در کنار و داخل بقیع، انداختن سفره‌های نذری خواندن زیارت با صدای بلند و به صورت دسته جمعی (بخصوص دعای) برخورد مأموران سعودی با زائران در قبرستان بقیع به یکی از روش‌های ذیل با زائران برخورد می‌نمایند:

۱- **ارشاد لفظی:** از طریق سخنرانی‌هایی که عوامل هیأت امر به معروف و نهی از منکر

در قبرستان بقیع برای زائران ایراد می‌گردد.

۲- **برخورد فیزیکی:** معمولاً بحث‌های دوطرفه بین زائران و مأموران سعودی منجر

به برخوردهای تند فیزیکی مأموران با زائران می‌گردد و بعد از بیرون کردن زائر از بقیع آن را به دفتری در زیر بقیع منتقل و با شیوه تهدید و تطمیع با زائر برخورد می‌نمایند و در بعضی موارد با گرفتن تعهد زائر را آزاد می‌نمایند

۳- **بازداشت:** در بعضی موارد برخورد مأموران سعودی با زائران در بقیع منجر به بازداشت زائران گردیده است مأموران سعودی انجام اعمال فوق الذکر در بقیع را به عنوان تبلیغ و ترویج شیعه قلمداد کرده و زائران را با همین اتهام بازداشت می‌نمایند.

زمان استفاده از بقیع

قبرستان بقیع صبح‌ها پس از اقامه نماز صبح و بعد از ظهرها نیز پس از نماز عصر به مدت دو ساعت باز است و در این مواقع در چنین ساعاتی بانوان فقط می‌توانند از درهای ورودی وارد شوند و پشت میله‌های آهنی زیارت بخوانند. روضه منوره رسول خدا (ص) نیز صبح‌ها از ساعت ۳۰/۷ لغایت ۳۰/۹ و بعدازظهرها پس از اقامه نماز ظهر به مدت دو ساعت برای استفاده بانوان باز است.

سب خلفا

براساس فتوای علمای عربستان اگر کسی پیامبر و یایکی از اصحاب رسول خدا (ص) را لعن نماید در حکم جسارت به حضرت بوده و کسی که به ایشان جسارت نماید کافر و مستحق قتل است.

بدواً باید به این نکته اشاره کرد که اغلب افراد دستگیر شده به اتهام سب خلفا در سالهای اخیر در مدینه و بخصوص در مسجد النبی و در بعضی مواقع در قبرستان بقیع و در حالت خواندن ادعیه و بخصوص (زیارت عاشورا) انجام گرفته است.

مأموران سعودی با اتهام این که شما در حال خواندن زیارت به خلفا و صحابه دشنام داده اید با بدترین برخورد ممکن افراد را دستگیر کرده و بلافاصله به محل شرطه در مدینه و یامکه منتقل می نمایند و بعد از بازجویی های اولیه فرد را به بازداشتگاه منتقل می نمایند.

لازم به ذکر است در این مقطع ورود نیروهای ستادی و توجیه مأموران و پیگیری های مختلف می تواند در آزادی فرد دستگیر شده بسیار مؤثر باشد در هر صورت بعد از بازداشت فرد و تشکیل پرونده و رفت و آمدهای مکرر به دادگاه و صدور حکم بعد از چندین ماه زندانی شدن همراه بارنج و زحمت پیگیری های مداوم مسئولین مربوطه ایرانی در عربستان فرد دستگیر شده بعد از تحمل مجازات از زندان آزاد و با وضع بدی به کشور بازگردانده می شوند.

در خاتمه باید گفت که تعدادی از زائران در موقع دستگیری و بازجویی به علت عدم آشنایی به زبان عربی و با توصیه های مترجم های افغانی که در صورت پذیرش و توبه بلافاصله آزاد خواهند شد این اتهام را می پذیرند و در مواردی با احساسی شدن بر اتهام وارده به خود تأکید می نمایند که این باعث تشدید رفتار تند مأموران سعودی با آنها و همچنین موجب طولانی شدن روند رسیدگی پرونده خود می شوند که لازم است از طرف کارگزاران توجیهات لازم در این خصوص بعمل آید.

هیات امر به معروف و نهی از منکر در عربستان

هیات امر به معروف و نهی از منکر در عربستان یکی از نهادهای تحت پوشش جریان سنتی دینی و هیات کبار علماست یکی از دستگاههای دولتی وابسته به شورای وزیران است

اساس نظام الاجراءات الجزائیه السعودیه (آئین دادرسی کیفری) یکی از ضابطین قضائی عربستان نیز به شمار می رود و از جهت اهمیت یکی از ارکان اساسی حکومت است که دارای اساسنامه، بودجه، لوایح و سازمانهای مرتبط است.

وظیفه این هیات که به پلیس دینی نیز در بین کشورهای عربی شهرت دارد در سطح اجتماع باماموران خود که به (مطوع) شهرت دارند با کارهای خلاف شئون اسلامی مبارزه می کنند و در اوقات نماز مردم رابه رفتن به مساجد دعوت می نمایند و از تردد افراد بد حجاب در معا بر عمومی جلوگیری می کنند.

هرچند این هیات در عربستان یکی از ضابطین قضائی نیز به شمار می رود اما حوزه فعالیت هیات خیلی فراتر از وظایف یک ضابط قضائی است .

بر اساس اساسنامه هیات اختیار دارد که مرتکبان و متهمین که در واجبات شرعی مسامحه می کند دستگیر نماید و از مواردی که بر عقائد و رفتار و آداب عمومی تاثیر می گذارد مراقبت نماید و در پرونده هائی که در حوزه صلاحیت هیئت و مرتبط با وظایف آن تشکیل شده است و احیاناً توسط مقامات امنیتی یا امیران ضبط شده است حضور نمایند هیات را ضروری می داند، همچنین پس از صدور حکم در پرونده هائی که مربوط به این هیات هاست آنان را مطلع نمایند و مقامات ذیربط ملزم به حمایت از اقدامات این هیات نموده است.

این هیات در اماکن مذهبی در دو شهر: مدینه منوره و مکه مکره مستقر و در خصوص رفتار زائران به خصوص شیعیان حساسیت زیادی از خود نشان می دهند و با برخورد هایی تند از انجام اعمال و خواندن زیارات در اماکن به خصوص در مسجد النبی و بقیع جلوگیری می نمایند و با ایجاد بحث های کاذب در بسیاری از موارد مشکلات جدی برای زائران ایرانی ایجاد می نمایند.

مهمترین وظایف هیات را می توان در بر خورد با تخلفات زیر خلاصه کرد:

اداره منازل یا اماکن ارتکاب فحشاء (تعرض مردان به زنان همراه با گفتار یا عمل) - تلاش افراد به قصد تجاوز یا زنا - ارتکاب زنا، لواط، قمار - *تخلفات اخلاقی* - شبیه شدن مرد به زن و برعکس - خلوت حرام - تخلف از نماز و ادامه کار بعد از اذان - استعمال مسکر، در اختیار داشتن، ترویج و ساخت آن - مخالفت ها با آداب عمومی - بالا بردن صدای ترانه هادر مکان های عمومی - کم فروشی مراقبت عمومی از بازارها، راه ها، باغها و دیگر اماکن عمومی و جلوگیری از وقوع منکرات شرعی از جمله اظهار بی احترامی غیر مسلمانان به شعائر اسلامی و احکام آن - مراقبت از کشتارگاه ها به منظور ذبح شرعی صحیح - مراقبت از نمایشگاه ها و فروشگاه های بافندگی لباس زنانه

همان طوری که ملاحظه می شود اختیارات و وظایف هیات بسیار فراتر از یک ضابط قضائی است، دارای اختیارات نامحدودی می باشد حال به بعضی از جرائم اخلاقی در قوانین عربستان که ممکن است زائران ایرانی در اثر بی احتیاطی مورد اتهام واقع شوند بررسی می کنیم.

اتهام خلوت بانامحرم: این اتهام در مورد زائران ایرانی تاکنون وجود نداشته و یاب ندرت اتفاق می افتد اما دانستن قوانین آن می تواند برای کارگزاران و زائران ایرانی مفید باشد. مصادیق اتهام خلوت بانامحرم: تعریف این اتهام در عربستان تقریباً تمامی کشورهای دیگر اسلامی متفاوت است و این اتهام حتی در بعضی مواقع به نوشیدن یک قهوه توسط دو همکار در رستوران اداره محدود می شود.

مجازات اتهام خلوت بانامحرم

حکم این اتهام از طرف قضات عربستان (۹۰ ضربه تازیانه) تعزیری برای هر یک از زن و مرد تعیین شده است اما با توجه به اینکه در عربستان بعضی از جرائم به خصوص جرائم اخلاقی تابع قانون یکسانی نسبت در قضایای مشابه مجازات های متفاوتی وجود دارد در بعضی از موارد حکم صادره در خصوص این اتهام ۱۵۰ تا ۲۰۰ ضربه تازیانه نیز صادر شده است. بر اساس قوانین عربستان: نوشیدن قهوه یا چای در قهوه خانه ها، رستوران ها یا هتل ها و ورود به بخش خانوادگی در مکان های عمومی یا خصوصی از مصادیق خلوت بانامحرم تلقی می شود حتی اگر این دو نفر در ارتباط با امور شغلی با یکدیگر گفتگو کنند زیرا: اولاً: اشتغال زنان با مردان به صورت مختلط مورد تأیید وزارت کار نیست. ثانیاً بخش های خانوادگی در قهوه خانه ها و رستوران ها مختص محارم و خانواده هائی است که فرزندان را همراه خود می آورند.

شرایط و نحوه دستگیری

در صورتی که زنی بدون محرم با مردی در قهوه خانه، رستوران ها و هتل ها در حال گفتگو باشند و یا مواردی که از نظر ماموران امر به معروف و نهی از منکر از مصادیق اتهام خلوت با نامحرم باشد این ماموران وارد عمل شده و هر دو نفر را دستگیر و آنان را مجبور به سوار شدن در اتومبیل هیات نموده و به مرکز هیات یا محل شرطه انتقال می دهند و در مدت دستگیری اجازه هیچ گونه تماسی حتی با خانواده خود را به دو نفر نمی دهند سپس بعد از تشکیل پرونده و بازجویی های اولیه پرونده را جهت تکمیل مراحل قضائی به هیات تحقیق و الادعاء العام که نقش دادستانی در تحقیق و تعقیب جرائم در عربستان دارد ارجاع تا از آن طریق به دادگاه ارسال گردد.

تلمیق: از الصاق گرفته شده و در لغت به معنی چسباندن است و در اصطلاح در عربستان سعودی به اتفاقی گفته می شود که در حالت طواف و به خصوص در موقع بوسیدن حجرالاسود مرد به طور غیر متعارف به نامحروی نزدیک شود اتفاق بیشتر در حجرالاسود و در اثر ازدحام زائران به منظور بوسیدن حجرالاسود رخ می دهد.

در سال های اخیر متأسفانه تعدادی از زائران ایرانی به این اتهام دستگیر و به مجازات های سنگین محکوم شده اند. بررسی پرونده ها در این خصوص نشان می دهد که بسیاری از اتهامات واهی و بعضی در اثر بی احتیاطی زائران در موقع انجام طواف و بوسیدن حجر متوجه آنان شده است .

نحوه دستگیری در اتهام تلمیق

نحوه دستگیری به چند صورت در مسجد الحرام انجام می گیرد اول اینکه زائران عزیز وقتی وارد مسجد الحرام می شود با کمی دقت متوجه خواهند شد که در دیوارهای مقابل حجرالاسود تعدادی دوربین مدار بسته حرکات زائران این قسمت را تحت نظر دارد به طور کلی باید این نکته را در نظر داشت هیچ مکانی در مسجد الحرام و مسجد النبی وجود ندارد که تحت پوشش دوربین های مدار بسته نباشد. این حرکات و رفتار زائران توسط ماموران در قسمت اداری مسجد الحرام و در اتاق های خاص از طریق دوربین پیگیری و در مواقعی که مواجه بانزدیکی یک مرد به زن می شوند به توسط بی سیم ماموران داخل مسجد الحرام را از این موضوع مطلع و باره نمائی و هدایت آنان نسبت به دستگیری زائران اقدام می نمایند.

شیوه دیگر دستگیری افراد بر اساس مشاهدات عینی و وجود شاهدان که معمولاً از ماموران سعودی هستند و در بسیاری از موارد در مورد افراد مختلف مشابه هستند نسبت به دستگیری افراد اقدام می نمایند

روش دیگر، شکایت بعضی از خانم ها در این خصوص است که در این مورد ماموران و دادگاه های عربستان با شدت بیشتری برخورد می نمایند .

مواردی که در سال های گذشته وجود دارد که افراد دستگیر شده مسن بوده و در موردی فردی دستگیر شده بود که فرزند دختر خود را بغل کرده بود که در کعبه را به بوسد، لذا باید در این خصوص دقت های لازم بعمل آید که در اثر بی احتیاطی افراد دچار مشکل نگردند.

نحوه رسیدگی دادرسی اتهام تلصیق

بعد از دستگیری زائران و انجام بازجویی های لازم و معاینات انجام شده در موقع دستگیری و تکمیل پرونده متهم دستگیر شده جهت رسیدگی و تعیین مجازات به دادگاه ارسال می گردد. اولاً: مشکلی که در دادگاه های عربستان و حتی در موقع بازجویی برای زائران ایرانی وجود دارد وجود مترجم های افغانی است که در بدو ورود با صحبت با زائران و با قول اینکه در صورت پذیرش اتهام و توبه آزاد خواهی شد افراد اقرار به این جرم می نمودند و همین مطلب بر علیه خود آن استفاده و با توجه به اقرار به مجازات های سنگین محکوم می شوند. ثانیاً: با توجه به اینکه در موقع دستگیری فرد فقط مرد دستگیر می شود و خانم ها را می شوند اثبات مواردی که فرد با همسرش بوده بسیار مشکل و تقریباً محال است. ثالثاً: وجود شاهد های پرونده در دادگاه و شهادت علیه فرد دستگیر شده از مشکلات زائرین تحت محاکمه می باشد، مجموعه موارد فوق حاکی از این است که تقریباً کلیه پرونده های مورد رسیدگی در دادگاه اتهام تلصیق در مورد زائران را موجه تشخیص و حکم به محکومیت افراد داده می شود.

میزان مجازات اتهام تلصیق: مجازات اتهام تلصیق شلاق و حبس می باشد لکن محاکم مختلف در عربستان آراء مختلفی در خصوص میزان مجازات صادر می نمایند. مثلاً ۴ ماه حبس و ۱۵۰ ضربه شلاق، یا ۵ ماه حبس ۱۰۰ ضربه شلاق، ۶ ماه حبس و ۱۰۰ ضربه شلاق، ۶ ماه حبس و ۲۰۰ ضربه شلاق و...

موسسات وابسته به وزارت حج عربستان سعودی

دولت عربستان سعودی برای اداره امور حج تعدادی موسسه ایجاد کرده که امور اجرایی حج را از طریق این موسسات انجام می دهد این موسسات زیر نظر وزارت حج عربستان که مسئول تنظیم برنامه ها و هماهنگ کننده مسائل مختلف حج است. انجام وظیفه می نمایند و انتخاب روسا و یا تغییر آن ها از اختیارات وزیر حج می باشد.

این موسسات عبارتند از:

۱. الموسسه الاهلیه لمطوفی حجاج ایران
۲. مکتب الادلاء با المدینه المنوره
۳. النقابه العامه للسيارات
۴. مکتب الو کلاء الموحد
۵. مکتب الزمازم

الموسسه الاهليه لمطوفى حجاج ايرانى

جمهوری اسلامی ایران تنها کشور حج گزار در عربستان است که دارای یک موسسه مستقل در خصوص عهده دار امور طواف می باشد

موسسه مطوفین حجاج ترکیه ، مسلمانان اروپا ، آمریکا و استرالیا

موسسه مطوفین حجاج جنوب آسیا

موسسه مطوفین حجاج غیر عرب افریقا

موسسه مطوفین حجاج شرق آسیا

موسسه مطوفین حجاج کشور های عربی

موسسه مطوفین حجاج ايرانى

اهم وظایف موسسه مطوفین عبارتند از :

۱. استقبال از حجاج در مرکز تفویح : اولین وظیفه موسسه این است که در موقع ورود زائران به مکه مکرمه در مرکز تفویح از آن استقبال شود و ضمن خوشامدگویی با اختصاص راهنمایان که اصطلاحاً به آن مرشد گفته میشود زائران را به منازل خود برسانند .

متأسفانه این وظیفه چند سال پیش فراموش شده بود و بطور کلی انجام نمی گرفت از چند سال پیش موسسه به این وظیفه خود به صورت نیم بند عمل می نماید منتها افرادی که جهت اینکار در نظر گرفته شده اصلاً مسلط به شهر مکه نبوده و معمولاً از دانش آموزشی هستند که در موسم حج بکار گرفته می شوند .

۲. همکاری با امداد گمشدگان : یکی دیگر از وظایف موسسه این است که نمایندگان خود را به دفاتری که از طرف وزارت حج در خصوص هدایت گمشدگان ایجاد شده است بفرستد و زائران گمشده را تحویل گرفته و آنان را به منازل خود برسانند و نیز اگر زائری گم شود باید وضع او را هر شش ساعت یکبار به واحدهای امنیتی و سازمان های مربوطه اعلام نمایند که متأسفانه این کار در حال حاضر به طور کامل انجام نگرفته و تمام وظایف را قسمت واحد گمشدگان (راهنمایان زائران) ودر ستادهای مکه و مدینه انجام می دهند .

۳. موسسه باید زائر بیمار را به نزدیکترین مرکز بهداری برسانند و اگر حالش مساعد نبود به سرعت برای او پزشک حاضر کند .

۴. آماده کردن اتوبوس های حجاج جهت ایام تشریق و انتقال زائران به عرفات و منی و تعیین راهنما جهت استقرار درهر اتوبوس به جهت راهنمایی و ارشاد راننده و رساندن زائران به چادرهای خود در مشاعر از دیگر وظایف این موسسه است .

۵. نظافت چادرها در اختیار گذاردن آب آشامیدنی کافی ، مفروش کردن چادرها ، استخدام خدمه کافی جهت نظافت کلی و از بین بردن پشه و مگس و انتقال زباله و ضایعات به خارج تماماً به عهده موسسه مطوفین است اما متأسفانه در اثر عدم انجام این وظایف و با توجه به حساسیت مسائل بهداشتی زائران ، در چند سال اخیر دفتر نمایندگی سازمان در عربستان قرارداد جدا گانه ای جهت نظافت منی با موسسه منعقد می نماید.

موسسه در زمینه انتخاب مسکن مناسب حجاج و دستیابی به آنها و اطمینان از رعایت استاندارد ها از سوی مقامات ذیربط وتائید قرار دادهای اسکان که بعثه های حج با مجموعه های مسکونی ومالکان و مستاجران امضاء می کند . نظارت و تایید می نماید، لازم به ذکر است که دولت عربستان بابت انجام وظایف خود حق الزحمه خود را با عنوان اجور الخدمات دریافت می نماید .

موارد فوق اهم وظایف موسسه مطوفین بود که ملاحظه می فرمائید بعضی از این وظایف توسط موسسه انجام نگرفته و ستادهای حج باید جهت رفاه حال زائران راساً اقدام به این کارها نمایند

موسسه ادلاء بالمدينة المنوره

تمام وظایفی که موسسه مطوفین در مکه به غیر از ایام تشریق انجام می دهد از جمله استقبال و خودشامدگویی به زائران ، دادن اطلاعات کافی در ارتباط با زیارت ، اسکان و نظارت ، پیگیری وضعیت بهداشتی زائران ، خدمات رسانی به زائران گمشده و هدایت آن ها به اماکن محل های اقامتشان و موارد در خصوص مسکن در مدینه توسط موسسه ادلاء انجام می گیرد

النقابه العامه للسيارات (سند یکای عمومی اتومبیل ها)

این سندیکا ناظر بر شرکت های طرف قرار داد جابجائی حجاج است و سندیکا مسئول تامین وسایل نقلیه مناسب حجاج است.اسم تعدادی از شرکت هائی که در حال حاضر طرف

قرارداد کشورهای دیگر در این خصوص هستند عبارتند از شرکت سابتکو - ام القری - حافل - دله - ابوسرهد و که کشور جمهوری اسلامی هر ساله قرار دادهای خود را جهت حمل و نقل داخلی و مشاعر با بهترین این شرکت ها منعقد می نماید .

مکتب الوکلاء الموحد

این مکتب رابط بین موسسه مطوفین ، النقابه العامه للسيارات ، ادلاء با بعثه های حج و زائران می باشد و نقش محوری دارد و هماهنگ کننده رفت و برگشت حجاج از کشورهای خود به عربستان و نیز نقل و انتقال بین شهری حجاج و مشاعر مقدسه است .

وظایف این مکتب

عبارت است از استقبال از زائران در مبادی ورودی عربستان از جمله فرودگاه ها ، دریافت گذرنامه و هزینه های اجور الخدمات (خدمات و هزینه های حمل و نقل) در حقیقت نماینده موسسات و سندیکاهای عمومی اتومبیل ها و شرکت های حمل و نقل است. بدین صورت که مکتب الوکلاء حقوق موسسه مطوفین را برای تجهیز چادرها به عنوان اجور الخدمات دریافت می کند و به موسسه می پردازد و همچنین کرایه اتوبوس های النقابه العامه دریافت می کند و به موسسه می پردازد و همچنین این دفتر مسئول فرستادن حجاج به مکه مکرمه و یا مدینه منوره است همچنین مسئول بازگرداندن حجاج به وطن شان با همکاری ادارات گذرنامه و شرکت های هواپیمائی است به عبارت دیگر اولین و آخرین دفتری که زائران با آن در فرودگاه روبرو می شوند مکتب الوکلاء الموحد می باشد .

مکتب الزمازم

این دفتر در سال ۱۴۰۳ هـ . ق به فرمان وزیر حج و اوقاف عربستان تأسیس شد و وظیفه آن رساندن آب آشامیدنی برای حاجیان در مراکز استقبال و تفویج حجاج و همچنین در منازل آنها می باشد. این مکتب در محل استقرار خود موزه کوچکی تشکیل داده که لوازم و ادوات قدیمی چاه زمزم و وسایل رساندن آب به حجاج به نمایش گذاشته شده است .

الدفاع المدنی (دفاع شهری)

کمیته دفاع مدنی عربستان در موسم حج برای کارگزاران و عوامل ایرانی نامی آشناست و با توجه به وظایف کمیته در امور مختلف حج لاجرم در بسیاری از موارد عوامل حج به خصوص اعضای ستادها با این کمیته سروکار دارند. بدین جهت در ابتداء به خلاصه ای از نحوه تشکیل این کمیته پرداخته و در ادامه خلاصه ای از وظایف آن را بیان می کنیم .

این کمیته بر اساس مرسوم الملکی شماره ۱۰ در مورخه ۱۰ / ۵ / ۱۴۰۶ (۱۹۸۶ م) به منظور حمایت از ساکنین و همچنین اموال عمومی و خصوصی در مقابل خطرهای آتش سوزی ، مصائب ناشی از جنگ و حوادث مختلف و کمک به رنج دیدگان در مقابل حوادث و تأمین سلامت ارتباطات ترابری و حمایت از منابع و ثروت های عمومی در زمان صلح و جنگ و مواقع اضطراری تشکیل گردید . اقدامات دفاع مدنی به دو زمان جنگ و صلح تقسیم می شود و یک سری وظایفی نیز در خصوص انجام مناسک حج به عهده اوست که ذیلاً به آن اشاره می گردد .

نظارت و تأیید در خصوص رعایت استاندارد های لازم در ارتباط با مسکن حجاج بازدید از محل اسکان حجاج و نظارت بر مسائل حفاظتی و امنیتی ساختمان از جهت رعایت اصولی ایمنی توصیه های لازم به شهروندان و حجاج در خصوص رعایت اصول ایمنی در خصوص خطرات ناشی از رعد و برق آتش سوزی در منازل و... سیل، سقوط از اماکن مرتفع، طوفان، خفگی و حوادث مختلفی که حجاج با آن روبرو هستند.

مقابله با بحران های ایجاد شده در موسم حج

نظارت بر نصب خیام ها در عرفات و منی از جهت رعایت اصول ایمنی

نظارت بر تجهیزات مستقر در خیام های عرفات و منی از جهت رعایت اصول ایمنی

نظارت بر رعایت اصول ایمنی در زمان استقرار حجاج از قبیل عدم ذخیره مواد نفتی همچون بنزین ، عدم استفاده از ژنراتورهای کوچک ، عدم روشن کردن آتش در درون چادرها و یا نزدیک اتومبیل ها ، عدم نزدیکی لامپ های برق به سقف چادرها و عدم استفاده از گاز و

در خصوص اهمیت این نهاد در کشور عربستان باید گفت که از نظر ساختاری در راس هرم این کمیته ۹ نفر وزیر چند نفر معاون وزیر و مسئولین دیگری حضور دارند و ریاست این کمیته در شهرهای عربستان به عهده امیر منطقه و با عضویت نمایندگان وزراء و مسئولین عضو کمیته کشوری می باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّهُ عَلَى النَّاسِ حَجُّ الْبَيْتِ مِنْ اسْتِطَاعِ إِلَيْهِ سَبِيلًا

روند اجرائی امور زائران متوفی در مکه مکرمه

در
حج سال ۱۳۹۱ (ذیقعدہ - ذیحجه ۱۴۳۳)

تهیه و تنظیم :
دکتر جواد شیخ زاده
مسئول واحد رفاه و حوادث
ستاد مکه مکرمه

مقدمه : حج حرکتی است از خویشتن خویش به سوی آنچه انسان بدان سبب آفریده شده است . یعنی حرکت در امتداد مسیری از خود تا خدا و حج کوتاه ترین و سهل ترین راه رسیدن بدین مقصود است پس لازمه این سفر مانند دیگر سفرها آمادگی و توشه برداشتن است . و....

(۱) مکانهایی که امکان فوت زائر در مکه وجود دارد :

الف (داخل مسجدالحرام :

در صورتیکه هریک از زائران در مکه مکرمه در هنگام انجام اعمال و یا هنگام زیارت در داخل مسجد الحرام دچار ایست قلبی شود و یا اینکه به هر دلیل فوت نماید بلافاصله توسط نیروهای هلال احمر و مرکز صحتی حرم به نزدیکترین بیمارستان یعنی مستشفی الاجیاد منتقل و در محل سردخانه بیمارستان نگهداری می شود .

ب (بیمارستان سعودی به دنبال بستری بیمار در آن بیمارستان :

در مواردی که بیمار توسط مرکز پزشکی و یا مستقیماً توسط عوامل کاروان به دنبال بیماری یا حادثه به هریک از بیمارستان های سعودی انتقال یابد و به دنبال آن بیماری یا حادثه فوت جنازه به سردخانه بیمارستان منتقل می شود تا پس از انجام سایر امور اداری و دریافت مجوز های لازم نسبت به ترخیص جنازه جهت دفن یا انتقال اقدام نمود .

ج (بیمارستان مرکز پزشکی حج و زیارت به دنبال بستری در آن بیمارستان :

چنانچه زائر به هر دلیل در بیمارستان مرکز پزشکی مکه فوت نماید بلافاصله جنازه به سردخانه موقت بیمارستان منتقل می گردد تا پس از هماهنگی های لازم میان واحد مددکاری بیمارستان مرکز پزشکی و واحد رفاه و حوادث ستاد نسبت به انتقال جسد به یکی از بیمارستان های سعودی (غالباً بیمارستان ملک فیصل) توسط آمبولانس شرکت سامیه اقدام گردد

ه (هتل محل اقامت زائر :

گاه اتفاق می افتد که یکی از زائرین در هتل محل اقامت خود به دلایل مختلف فوت نماید که در این موارد به دلیل اینکه آمبولانس های اورژانس سعودی از انتقال جسد خودداری می کنند و مرکز پزشکی نیز آمبولانسی جهت انتقال جسد در اختیار ندارد لذا بلافاصله پس از اطلاع واحد رفاه و حوادث ستاد هماهنگی های لازم جهت حضور آمبولانس شرکت سامیه بعمل آمده و جنازه زائر به بیمارستان ملک فیصل منتقل می گردد .

و (در خیابان های مکه خصوصاً هنگام حوادث :

در مواردی که مرگ هریک از زائرین به دلایل مختلف در خیابان های مکه مکرمه رخ دهد بلافاصله با اطلاع رسانی به آمبولانس سعودی (۹۹۷) و حضور پلیس خصوصاً در مواردی که فوت بعثت حادثه رخ

داده باشد جنازه به بیمارستان سعودی منتقل و در سردخانه بیمارستان نگهداری می شود تا پس از طی مراحل اداری و اجرائی نسبت به دفن یا انتقال جنازه اقدام شود .

۲ - شرکت سامیه :

شرکت سامیه یک شرکت خصوصی نقل و انتقال جنازه می باشد که مقر اصلی آن در شهر جدّه بوده و در شهر مکه مکرمه نزدیک قبرستان ابوطالب نیز دارای دفتر می باشد طی سال های اخیر دفتر نمایندگی سازمان طی قراردادی با این شرکت یک دستگاه آمبولانس ویژه حمل جنازه به همراه راننده را برای طول مدت عملیات در موسم حج در اختیار می گیرد .

۳ - موسسه مطوفی حجاج ایرانی :

براساس قوانین کشور عربستان سعودی مسئولیت امور اجرائی حجاج هر کشور یا گروهی از کشورها به یک موسسه سپرده شده است. در بخشی از موسسه قسمتی بعنوان خدمات العامه وجود دارد که مسئولیت پیگیری اموری همچون زائران فوت شده ، بیماران بستری در بیمارستان ها ، دستگیر شدگان و نظایر آن را بعهدده دارد

۴ - واحد رفاه و حوادث ستاد مکه مکرمه :

این واحد یکی از بخش های زیر مجموعه پشتیبانی ستاد مکه مکرمه می باشد که معمولاً از سه نفر پرسنل که شامل مسئول واحد ، نماینده شرکت بیمه و مسئول اشیاء گمشده تشکیل شده و اهم وظایف آن شامل موارد ذیل می باشد :

۱ - پیگیری کلیه امور مربوط به اشیاء و اموال مفقود شده و پیدا شده .

۲ - پیگیری کلیه امور مربوط به زائرین متوفی اعم از زائرانی که در مکه دفن می شوند یا می بایست به ایران انتقال یابند .

۳ - پیگیری کلیه امور مربوط به زائران بازداشت شده .

۴ - پیگیری کلیه امور غیر درمانی مربوط به زائران حادثه دیده در حوادث و سوانح رانندگی .

۵ - پرداخت هزینه های ایاب و ذهاب بیماران به بیمارستان ها و بالعکس و همچنین پرداخت سایر هزینه هائی که در قرارداد بیمه درج گردیده است .

۶ - صدور و تایید فرم اشیاء گمشده .

۷ - صدور و تایید فرم ادامه درمان بیماران بستری .

۸ - انجام هماهنگی های لازم در خصوص اعزام بیماران به ایران و در یافت پذیرش از بیمارستان ها .

مراحل انجام امور زائران فوت شده :

پس از آنکه زائر به هر دلیل در هریک از اماکن ذکر شده در بالا فوت نماید و جنازه به بیمارستان سعودی منتقل گردد دو حالت متصور می باشد . یکی آنکه زائر به درخواست خانواده و وراث قانونی وی در مکه مکرمه دفن شود و دوم اینکه جنازه وی به ایران منتقل گردد که برای هرکدام از این حالات می بایست مسیر خاص خود را طی کرد که به شرح زیر بدان می پردازیم :

الف (دفن در مکه :

در صورتیکه وراث قانونی متوفی بخواهند جسد زائر فوت شده در مکه مکرمه دفن شود در اولین قدم می بایست با مراجعه به دفتر حج و زیارت استان مربوطه فرم رضایت دفن را تکمیل و از طریق نمایر (فاکس) به ستاد مکه ارسال می نمایند . واحد رفاه و حوادث ستاد طی نامه ای خطاب به موسسه مطوف با عنوان " طلب دفن جثمان متوفی " اطلاعات فردی و کاروان زائر فوت شده را در اختیار موسسه قرار می دهد .

بخش خدمات العامه موسسه ابتدا نامه های مربوطه را جهت مبادی ذیربط در موسسه و سایر دوایر دولتی تنظیم می نماید .

پس از آنکه مجوز های لازم از سوی مراکز مربوطه صادر شد طی هماهنگی موسسه و واحد رفاه و حوادث ستاد ، بخش اداری سردخانه بیمارستان ، برگه تصریح دفن صادر و به همراه سایر مدارک اجازه تحویل جسد داده می شود .

سپس با مراجعه به سردخانه ، جنازه از سردخانه خارج شده و به رویت مسئولین کاروان و بستگان متوفی میرسد تا در صورت تایید به آمبولانس شرکت سامیه انتقال یابد .
در این هنگام به دو روش می توان عملکرد :

۱- در صورتیکه زائر متوفی اهل سنت باشد و همراهان وی تمایل به اقامه نماز بر میت در مسجد الحرام داشته باشند می توان جسد را به وسیله آمبولانس شرکت سامیه یا از طریق آمبولانس موسسات خیریه به غسلخانه هایی چون مغسله جامع التوحید یا جامع المهاجرین انتقال داد ه تا پس از شستشو و کفن نمودن به مسجدالحرام برای اقامه نماز منتقل نمود و در نهایت آنرا به قبرستان شرائع منتقل کرد تا پس از طی مراحل اداری در قبرستان دفن گردد .

البته در صورت تمایل همراهان متوفی از کاروان های اهل سنت نیز می توان به روشی که در زیر خواهد آمد هم عمل کرد .

۲- در صورتیکه زائر متوفی شیعه باشد توسط آمبولانس شرکت سامیه مستقیما به قبرستان شرائع منتقل می شود ، پس از مراجعه به بخش اداری قبرستان و اجازه شستشو ، جنازه به غسلخانه منتقل می شود که در صورتی زائر متوفی مرد باشد معمولا روحانی کاروان به همراه یکی از زائرینی که توانائی انجام غسل میت را دارند در آنجا حضور یافته و پس از شستشوی جنازه بر اساس شریعت اسلامی و آداب اهل تشیع ، وی را کفن نموده و آماده دفن می نمایند .

چنانچه زائر متوفی زن باشد تمام این مراحل با حضور معینه کاروان و راهنمایی ایشان صورت می پذیرد .
تذکر : همانگونه که قبلا نیز بیان شد امکان انتقال جنازه به مسجدالحرام جهت اقامه نماز میت بر پیکر متوفی وجود دارد اما به دلیل طولانی بودن فاصله قبرستان شرائع تا مسجدالحرام و طولانی شدن زمان دفن معمولا همراهان زائر فوت شده علیرغم موافقت اولیه از انجام آن منصرف می شوند .

وقتی کار غسل و کفن به اتمام رسید ، جنازه توسط عمال سعودی از غسلخانه به محوطه قبرستان جهت اقامه نماز منتقل می گردد تا روحانی کاروان به همراه بستگان و سایر زائران هم کاروانی متوفی ، بر

جنازه متوفی نماز بگذارند . بعد از این مرحله جنازه بر روی دوش افراد تا نزدیکی قبر که بصورت لحد از پیش آماده شده می باشد برده شده و سایر مراحل دفن نیز براساس آئین شیعیان انجام گیرد . نکته مهم : براساس قوانین کشور عربستان سعودی حضور زنان در قبرستان ممنوع می باشد و از ورود آنان جلوگیری بعمل می آید لذا در صورتیکه زنان بستگان زائر فوت شده هنگام دفن حضور داشته باشند امکان ورود آنان به قبرستان شرائع نیست در نهایت پس از دفن زائر می بایست محل دقیق دفن وی یعنی شماره بلوک و شماره قبر یادداشت گردد تا در صورت حضور بستگان متوفی در عربستان طی سال های آتی بتوانند به راحتی مزار وی را شناسائی نمایند .

* در صورتیکه زائر در شهر جده فوت نماید و خانواده وی مایل به دفن جنازه در مکه باشند ، مراحل تا حدودی متفاوت خواهد بود چراکه :

اولا : براساس تعلیمات و ضوابط دولت عربستان هر شخصی اعم از شهروند سعودی یا غیر سعودی که به هر دلیل در هریک از شهر های عربستان فوت نماید الزاما می بایست در قبرستان همان محل دفن شود و اجازه انتقال وی به مکان و شهر دیگر ممنوع است مگر اینکه مجوز های لازم از سوی عماره و امیر منطقه مکه دریافت شود . البته در این قاعده در ایام حج برای حجاج فوت شده اجراء نمی شود فلذا در صورت فوت حاجی در شهر جده امکان انتقال وی به مکه بدون اجازه عماره امکانپذیر است .

ثانیا : در شهر جده مکتب الوکلاء به جای موسسه مطوف حجاج ایرانی عهده دار امور است و می بایست امور را از طریق ایشان پیگیری کرد .

در صورتی که هریک از زائران هنگام عزیمت به ایران در فرودگاه جده فوت نماید جنازه وی توسط پلیس فرودگاه و آمبولانس های وزاره صحه عربستان به بیمارستان ملک فهد در داخل شهر جده منتقل و در سردخانه آنجا نگهداری می شود .

لذا پس از انجام امور اولیه در شهر مکه همانند موارد ذکر شده در بالا ، می بایست ابتدا به بخش کنسولی سفارت جمهوری اسلامی مراجعه و معرفی نامه ای را باعنوان شخص تحویل گیرنده جسد دریافت دارد . سپس به بیمارستان ملک فهد مراجعه و برگه تبلیغ وفات و مدارک لازم را از دفتر سردخانه بیمارستان دریافت نموده و ضمن عزیمت به ترمینال حجاج فرودگاه جده با مراجعه به بخش خدمات العامه مکتب الوکلاء نامه های لازم ارائه و معرفی نامه های تحویل جسد جهت دفن جسد در قبرستان شرایع را دریافت و مجددا به بیمارستان ملک فهد مراجعه می گردد . در بخش اداری سردخانه بیمارستان مدارک لازم تهیه و در اختیار تحویل گیرنده جسد قرار می گیرد

نکته مهم اینکه می بایست یک نسخه از مدارک و مجوزهای لازم در خصوص انتقال جسد به مکه در اختیار راننده شرکت سامیه قرار گیرد چرا که در بازرسی های پلیس در مسیر در صورت عدم ارائه این مدارک از تردد وسیله نقلیه جلوگیری بعمل می آید .

ب) انتقال به ایران :

در مواردی که خانواده متوفی به هر دلیل تمایل داشته باشند تا جنازه زائر متوفی به ایران بازگردد می بایست مراحل ذیل طی شود تا کار انتقال صورت پذیرد :

۱ - طی نامه ای از سوی خانواده و وراث قانونی زائر فوت شده یا مدیر کاروان مربوطه درخواست انتقال جسد به ایران به واحد رفاه و حوادث ستاد ارائه گردد .

۲ - واحد رفاه و حوادث ستاد از طریق شرکت های هواپیمائی ایران ایر یا ماهان برگ بارنامه (بولیسه الشحن) را دریافت نماید .

۳ - از طریق نماینده کنسولگری در ستاد نامه ای خطاب به موسسه مطوف تنظیم و فردی که قرار است جنازه را تحویل بگیرد به موسسه معرفی می گردد .

۴ - نامه ای از سوی واحد رفاه و حوادث ستاد خطاب به موسسه با عنوان " طلب ترحیل جثمان متوفی " تنظیم می گردد که در آن علاوه بر ذکر مشخصات فردی و شماره کاروان زائر فوت شده ، شماره بولیسه الشحن ، تاریخ پرواز ، ایرلاین انتقال دهنده و مقصد به موسسه اعلام می گردد .

۵ - نماینده موسسه کلیه امور مربوطه را همانند مواردی که جهت دفن جنازه انجام می گرفت را از طریق مبادی و مراکز دولتی ذیربط پیگیری می کند ولی تفاوت این مرحله این است که امکان دارد این مرحله تا چندین روز بطول بیانجامد چرا که اولین مرحله و مهمترین قسمت آن دریافت موافقت و مجوز پلیس مکه جهت انتقال جسد می باشد .

۶ - پس از اینکه مندوب موسسه کلیه امور اداری را از طریق مبادی ذیربط پیگیری کرد و کلیه موافقت ها و مجوزهای لازم را کسب کرد ، همانند مراحل تحویل جنازه در بیمارستان در محل سردخانه حضور یافته و پس از انجام امور اداری ترخیص جنازه از بیمارستان ، چهره زائر متوفی را به رویت فرد تحویل گیرنده رسانده و پس از تایید و شناسائی وی آنرا به همراه اصل کلیه مدارک تحویل شخصی که در نامه کنسولگری معرفی شده است می نماید .

۷ - برای انتقال جسد به ایران لازم است حداقل ۲۴ ساعت قبل از پرواز جنازه به اداره طب شرعی جده منتقل شود تا مراحل آماده سازی و تحنیت جسد صورت پذیرد

۸ - پس از تحویل مدارک و تهیه یک نسخه کپی از آنها و همچنین کپی معرفینامه سفارت و کپی کارت شناسائی فرد معرفی شده جنازه توسط آمبولانس شرکت سامیه به جده منتقل و به همراه مدارک مربوطه تحویل اداره طب شرعی می گردد .

۹ - در مرحله بعد می بایست به بانک الاهلی مراجعه و مبلغ ۳/۰۰۰ ریال سعودی به حساب اعلامی از سوی اداره طب شرعی واریز گردد

۱۱ - در فاصله زمانی مناسب جنازه در اداره طب شرعی بصورت ابتدائی شسته و آماده تحنیت می گردد . سپس بوسیله تزریق حدود ۴ لیتر مواد شیمیائی مانند فرمالین جنازه تحنیت و آماده سازی می شود و منافذ خروجی جسد مانند گوش ها ، بینی و دهان توسط پنبه پر می شود تا از خروج و نشت مواد به بیرون جلوگیری بعمل آید .

۱۲ - هنگام تحویل گرفتن جسد از اداره طب شرعی می بایست مجدداً تصویر نامه کنسولی و کپی کارت شناسائی تحویل گیرنده و کپی شهاده وفات را به دفتر اداره ارائه کرد . پس از اینکه مجوز خروج جسد صادر شد با مراجعه به قسمت سردخانه دوباره چهره جسد باز شده و به رویت شخص تحویل گیرنده می رسد و پس از تایید وی ، جنازه به تابوت های چوبی مخصوص که کف آن با مقداری ذغال و پوشال چوب به منظور جذب ترشحات احتمالی از جسد پوشیده شده قرار می گیرد (براساس قوانین یاتا) . سپس تابوت به داخل آمبولانس شرکت سامیه جهت انتقال به فرودگاه قرار می گیرد .

۱۳ - مسافت بین اداره طب شرعی تا ترمینال شحن الجوی فرودگاه جده مسافتی طولانی است که حدود ۴۵ دقیقه در شرایط نبود ترافیک طی می شود . پس از ورود به ترمینال شحن جوی ابتدا آمبولانس حامل جسد در مقابل دستگاه X-RAY توقف می نماید و یکسری کامل از مدارک در اختیار پلیس گمرک قرار می گیرد و پلیس پس از بررسی مدارک اجازه پیاده کردن جنازه و قراردادن آن روی دستگاه X - RAY صادر می نماید و هنگام عبور تابوت حامل جنازه محتویات آن را بررسی نموده و تحویل قسمت بار می نماید .

۱۴ - پس از تایید پلیس گمرک فرودگاه ، می بایست به قسمت اداری بار فرودگاه که در قسمت پشت سالن CARGO قرار دارد جهت صدور مانیفست بار مراجعه کرد . بادوران حضور دارد که می بایست تعداد ۶ سری کامل از مانیفست و مدارک ذکر شده در بالا تحویل گردد . ، به ازای هر جنازه مبلغ ۷۰۰ ریال سعودی * بعنوان هزینه بار دریافت نموده و درقبال آن رسید ارائه می نماید . سپس مانیفست بار را که شامل مشخصات بار ، نوع پرواز ، تاریخ پرواز ، ساعت پرواز ، شماره پرواز و مقصد می باشد را صادر و در اختیار قرار می دهد .

* مبلغ مذکور که بعنوان هزینه بار توسط قسمت شحن الجوی هواپیمائی سعودی دریافت می شود باید رسید آن تحویل نماینده شرکت هواپیمائی سعودی در جده - شرکه سد السملقی - گردد تا براساس آن این مبلغ را از مبلغ ۱۲۰۰ ریال سعودی کسر و عودت دهد در نتیجه مجموع دریافتی شرکت ماهان ایر همان ۱۲۰۰ ریال سعودی است اما مجموع دریافتی برای انتقال جنازه توسط شرکت ایران ایر ۸۸۰ ریال سعودی ($۱۲۰۰ - ۳۲۰ = ۸۸۰$) است

۱۵ - بعد از دریافت مانیفست بار از قسمت شحن الجوی می بایست به قسمت اداری گمرک مراجعه کرد و یک نسخه از مانیفست و یک سری از کپی کلیه مدارک را تحویل بخش گمرک نمود .

۱۶ - با ورود به ترمینال حجاج ، با مراجعه به مسئول قسمت جوازات سالن ، اصل و کپی کلیه مدارک را ارائه نمود . ایشان با معرفی شخص از کارکنان جوازات دستور انجام امور را صادر می نماید و ضمن ثبت و نگهداری اصل تعدادی از مدارک خروج زائر فوت شده را از کشور عربستان در سیستم رایانه پلیس گذرنامه سعودی ثبت می نماید و پس از زدن مهر خروج داخل گذرنامه زائر متوفی ، آنرا به همراه سایر مدارک باز می گرداند .

۱۷- در خاتمه لازم است هماهنگی های نهائی با نماینده ایرانی شرکت هواپیمائی مربوطه در فرودگاه و اطلاع رسانی جهت پیگیری امور بارگیری جنازه به هواپیما بود و مراتب را به اطلاع مسئول شیفت ستاد در فرودگاه جده نیز رساند

۱۸- با انجام این مرحله امور مربوط به انتقال زائر متوفی به ایران خاتمه می یابد

والسلام